

Viite: Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 9.2.2021

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tietojenluovutussäännösten muuttamisesta (HE 133/2020 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Maa- ja metsätalousministeriö oli maa- ja metsätalousvaliokunnan kuultavana 6.10.2020. Kyseisen kuulemisen ja valiokunnan saamien lausuntojen johdosta maa- ja metsätalousministeriö lausuu seuraavaa.

Maa- ja metsätalousministeriön vastine on jäsennelty seuraavasti:

1. Metsätietolakiehdotus ja sen suhde tiedonhallintalakiin ja muuhun yleislainsäädäntöön
2. Muut lausunnoissa esitetyt huomiot
3. Suoramarkkinoinnista esitetyt huomiot valiokunnan kuulemisessa 6.10.2020

Lopussa on liitteenä rinnakkaisteksti, josta näkyy, miten ehdotetaan muutettavaksi hallituksen esitykseen liittyviä lakiehdotuksia (4., 5. ja 6. lakiehdotus).

1. Metsätietolakiehdotus ja sen suhde tiedonhallintalakiin ja muuhun yleislainsäädäntöön

Oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön lausuntojen johdosta maa- ja metsätalousministeriö on uudelleen arvioinut metsätietolain säännösten suhdetta tiedonhallintalakiin. Jatkovalmistelussa on selvinnyt, että hallituksen esityksessä on tulkittu virheellisesti sitä, mitkä luovutukset ovat tiedonhallintalain tarkoittamia luovutuksia teknisen rajapinnan avulla ja mitkä luovutukset taas ovat muita sähköisiä luovutustapoja (esimerkiksi sähköinen tiedonsiirtomenetelmä). Teknisen rajapinnan avulla tehtyjen luovutusten osuus on osoittautunut vähäisemmäksi ja koskee suurimpia metsäalan toimijoita. Tiedonhallintalaista ei ole tarpeen poiketa. Tässä muistiossa ei tarkastella tarkemmin tiedonhallintalaista tulevaa sääntelyä. Erityissäännökset ovat tarpeen katseluyhteyden avaamisesta yksityiselle. Samoin erityissäännökset tarvitaan, jotta metsäkeskus voisi jatkossakin luovuttaa toistuvasti sähköisesti tietoja ilman, että jokaisesta luovutuksesta tehdään hallintopäätös.

Valtiovarainministeriö on antanut neuvoja tiedonhallintaan ja digitaalisiin palveluihin liittyvän sääntelyyn liittyen uusien säännösten muotoilussa. Myös oikeusministeriön huomiot on pyritty ottamaan huomioon.

Sähköisiin luovutustapoihin liittyvät yleislait ja metsätietolaki

Tiedonhallintalailla ja digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetulla lailla (306/2019; jäljempänä *digipalvelulaki*) on liittymäkohtia tietojenluovutuksiin. Tiedonhallintalaissa säädetään julkisen hallinnon

tiedonhallinnasta ja tietoturvallisuudesta. Digipalvelulaissa taas säädetään yleisölle suunnattujen digitaalisten palvelujen järjestämisestä, tarjoamisesta ja saavutettavuudesta. Koska metsätietolain luovutussäännökset liittyvät julkisten henkilötietojen luovuttamiseen, ei tässä yhteydessä tarkastella salassa pidettävien tietojen luovutuksiin liittyviä säännöksiä. Digipalvelulain tarkoituksena on edistää digitaalisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta sekä sisällön saavutettavuutta ja siten parantaa jokaisen mahdollisuuksia käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluja. Lain taustalla on osin EU-direktiivi.

Teknisen rajapinnan avulla tapahtuviin luovutusten osalta metsätietolakiin ei sisällytettäisi tiedonhallintalaista poikkeavia säännöksiä. Sen vuoksi tässä yhteydessä ole tarpeen kuvata tarkemmin teknisen rajapinnan avulla tapahtuvaa sääntelyä. Metsätietolakiin sisältyisi kuitenkin tiedonhallintalakia täydentävää sääntelyä, joka koskee kyseiseen luovutustapaan liittyviä päätöksiä. Sen sijaan tietojen luovuttamisesta katseluyhteyden avulla tai muuten toistuvasti sähköisesti säädettäisiin erikseen. Näidenkin luovutustapojen osalta tulisi sovellettavaksi täydentävinä yleislakeina tiedonhallintalain ja digipalvelulain säännökset.

Digipalvelulain 2 §:ssä on muun muassa seuraavat määritelmät:

- verkkosivustolla tarkoitetaan verkkotunnuksella yksilöitäviä digitaalisia tekstisisältöjä, tiedostoja, kuvia, lomakkeita ja muita toisinnettavissa olevia tietosisältöjä, jotka ovat käytettävissä tietoverkossa erilaisilla päätelaitteilla ja niissä olevilla ohjelmistoilla (1 kohta)
- mobiilisovelluksella tarkoitetaan sovellusohjelmistoja, jotka on suunniteltu ja kehitetty yleisön käyttöön käytettäväksi älypuhelin tai tablettitietokoneiden kaltaisilla mobiililaitteilla (2 kohta)
- digitaalisella palvelulla tarkoitetaan verkkosivustoa tai mobiilisovellusta sekä niihin liittyviä toiminnallisuuksia (3 kohta)

Edellä olevat määritelmien perusteella voidaan todeta, että viranomaisen tarjoama katseluyhteys on digitaalinen palvelu. Tällainen palvelu on myös se, jos yksityinen siirtää esimerkiksi sähköisen tiedonsiirtomenetelmän avulla henkilötietoja viranomaisen verkkosivulta omaan tietojärjestelmäänsä.

Digipalvelulain soveltamisalan kannalta on keskeistä se, etteivät muuhun kuin navigointikäyttöön tarkoitettut verkkokartat ja karttapalvelut kuulu lain soveltamisalaan. Toisaalta jos digitaalinen palvelu sisältää sekä edellä mainittuja verkkokarttoja tai karttapalveluja yhdistettynä vaikkapa kiinteistön omistusta ja hallintaa koskeviin henkilötietoihin, digipalvelulakia sovelletaan digitaaliseen palveluun siltä osin kuin kyse ei ole edellä mainituista verkkokartoista tai karttapalveluista.

Digipalvelulain säännökset ovat ensisijaisia suhteessa tiedonhallintalain säännöksiin silloin, kun on kyse digitaalisten palvelujen tarjoamisesta yleisölle. Täydentävinä säännöksinä tulee sovellettavaksi esimerkiksi tiedonhallintalain 4 luvun tietoturvallisuutta koskevat säännökset. Tiedonhallintalain 4 luvussa säädetään esimerkiksi seuraavista:

- 13 §: Tietoaineistojen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuus
- 14 §: Tietojen siirtäminen tietoverkossa
- 15 §: Tietoaineistojen turvallisuuden varmistaminen
- 16 §: Tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinta
- 17 §: Lokitietojen kerääminen

Metsätietolakia koskevaan lakiehdotukseen esitettävät muutokset

Seuraavassa esitetään metsätietolakiehdotukseen esitettävät muutokset muutettavien pykälien mukaisessa järjestyksessä. Tämän muistion lopussa on vielä selvytyden vuoksi rinnakkaistekstit, jossa verrataan esitettyjä muutoksia suhteessa lakiehdotuksen pykäliin.

Esitetty muutos lakiehdotukseen:

1 §

Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tässä laissa säädetään Suomen metsäkeskuksen, jäljempänä metsäkeskus, henkilötietoja sisältävästä metsätietojärjestelmästä ja siinä olevien tietojen käsittelystä. Henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä tietosuoja-asetus, ja tietosuojalaissa (1050/2018). Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen ja niiden luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tiedonhallintaan ja tietojärjestelmän käyttöön sovelletaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019) siltä osin kuin lakia sovelletaan itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin. Tietojen luovuttamiseen digitaalisen palvelun avulla sovelletaan digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettua lakia (306/2019).

Perustelut:

1 §. Oikeusministeriön lausunnon johdosta tarkistetaan säännös, jossa viitataan tietosuoja-asetukseen. Koska tietosuoja-asetuksen sallimaa liikkumavaraa käytetään tietosuoja-asetuksen puitteissa, ei ole tarpeen käyttää säännöksessä ”jollei muualla laissa toisin säädetä”-muotoilua. Uudessa muotoilussa on otettu huomioon se, ettei myöskään tietosuojalaista poikkeavia säännöksiä sisälly metsätietolakiin.

Pykälän viimeiseksi virkkeeksi lisättäisiin digipalvelulakia koskeva säännös. Jos metsäkeskuksen verkkosivulta luovutetaan henkilötietoja katseluyhteyden avulla tai muuten toistuvasti sähköisesti, kyseessä on digitaalinen palvelu ja digipalvelulain säännökset tulevat sovellettaviksi. Valtiovarainministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, ettei hallituksen esityksessä ollut tarkasteltu digipalvelulain säännöksiä.

Pykälän otsikkoa esitetään samalla muutettavaksi siten, että otsikosta käy ilmi, että kyse on suhteesta muuhun lainsäädäntöön.

Esitetty muutos lakiehdotukseen:

6 §

Rekisterinpito ja Ruokaviraston tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjänä toimii metsäkeskus. Rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä hoitavat metsäkeskuksessa ne toimihenkilöt, jotka voivat käyttää Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:n nojalla julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa.

Rekisterinpitäjä ratkaisee tietojärjestelmän käyttöoikeuksia koskevat asiat. Käyttöoikeus voidaan myöntää 4 §:n 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn sellaiselle metsäkeskuksen toimihenkilölle, jolla ei ole oikeutta käyttää julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa. Käyttöoikeus voidaan tällöin myöntää myös 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn lukuun ottamatta julkista valtaa sisältäviin tehtäviin liittyvien hallintoasioiden käsittelyä.

Ruokavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada metsätietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat välttämättömiä virastolle laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa.

Perustelut:

6 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainittaisiin, että kyse on metsätietojärjestelmästä saatavista tiedoista. Oikeusministeriö on kiinnittänyt säännöksen muotoiluun huomiota.

Esitetty muutos lakiehdotukseen:

13 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamista haetaan kirjallisesti metsäkeskukselta.

Tietojen luovuttamista koskevaan päätökseen on liitettävä tietojen suojaamiseksi tarpeelliset tietojen käytön ehdot ja rajoitukset.

Perustelut:

13 §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentin säännös, joka koskee tietopyyntöön liitettävää selvitystä. Oikeusministeriön mielestä säännös oli ongelmallinen tietosuoja-asetukseen liittyvän viittauksen vuoksi. Julkisuuslain 13 §:n 2 momentissa on yleisluonteisempi säännös, joka mahdollistaa tietojen suojaukseen liittyvän selvityksen pyytämisen. Lisäksi poistettaisiin lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentin säännös, jossa viitataan julkisuuslain 16 §:n 3 momenttiin. Lakiehdotuksen 1 §:stä kävisi ilmi julkisuuslain soveltaminen.

Esitetty muutos lakiehdotukseen:

13 a §

Digitaalista palvelua ja teknisen rajapinnan avaamista koskevat päätökset yksityiselle

Metsäkeskuksen on tehtävä päätös luovutuksensaajan hyväksymisestä metsäkeskuksen digitaalisen palvelun käyttäjäksi (rekisteröintipäätös), jos tietoja annetaan katseluyhteyden avulla tai muuten sähköisesti toistuvasti metsätalouteen liittyvää kaupallista tai muuta hyväksyttävää yksityistä käyttötarkoitusta varten. Rekisteröintipäätös on tehtävä myös luovutettaessa julkisia henkilötietoja mainittuun tarkoitukseen teknisen rajapinnan avulla.

Pääsy maanomistajan tietoihin edellyttää 1 momentissa säädetyn lisäksi metsäkeskuksen päätöstä henkilötietojen käsittelyn perusteen hyväksymisestä kunkin maanomistajan osalta. Päätöstä ei ole tarpeen tehdä, jos henkilötietojen käsittelyn perusteena on maanomistajan sähköisesti metsäkeskukselle antama suostumus.

Rekisteröintipäätökseen tulee liittää ehto, jonka mukaan luovutuksensaaja on velvollinen ilmoittamaan metsäkeskukselle harjoittamansa elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan lopettamisesta, asiakassuhteen päättymisestä tai muusta seikasta, jolla on merkitystä arvioitaessa luovutuksensaajan oikeutta käsitellä henkilötietoja.

Rekisteröinti tulee peruuttaa, jos luovutuksensaaja ei noudata rekisteröintipäätökseen liitettyjä ehtoja tai rajoituksia. Pääsy maanomistajan tietoihin tulee ilman eri päätöstä estää, jos metsäkeskuksella on syytä epäillä henkilötietojen käsittelyn perusteen olemassaoloa

maanomistajalta saamansa ilmoituksen perusteella. Luovutuksensaajan kuulemisen jälkeen metsäkeskuksen tulee päättää rekisteröinnin jatkamisesta tai peruuttamisesta.

Perustelut:

13 a §. Pykälä koskee päätöksentekoa luovutettaessa tietoja teknisen rajapinnan avulla, katseluyhteyden avulla tai muuten toistuvasti sähköisesti. Teknisen rajapinnan avulla tehtäviä luovutuksia koskeva säännös täydentää tiedonhallintalain sääntelyä. Pykälä koskee luovutuksia yksityisille.

Pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskuksen on tehtävä rekisteröintipäätös, jos tietoja luovutetaan katseluyhteyden avulla tai luovutetaan muutoin toistuvasti sähköisesti metsätalouteen liittyvää kaupallista tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten. Kyse on rekisteröinnistä metsäkeskuksen digitaalisen palvelun käyttäjäksi. Rekisteröintipäätös pitäisi tehdä myös luovutettaessa tietoja teknisen rajapinnan avulla. Tältä osin on kuitenkin todettava, ettei luovutus teknisen rajapinnan avulla ole digipalvelulaissa tarkoitettu palvelu. Kyse on rekisteröinnistä metsäkeskuksen tarjoaman palvelun käyttäjäksi.

Pykälän 2 momentin mukaan pääsy maanomistajan tietoihin edellyttää metsäkeskuksen päätöstä henkilötietojen käsittelyn perusteen hyväksymisestä kunkin maanomistajan osalta. Vastaava säännös on lakiehdotuksen 13 a §:n 2 momentissa, mutta siihen lisättäisiin selvyiden vuoksi ”kunkin maanomistajan osalta”-muotoilu. Hallintolain säännökset mahdollistavat rekisteröintipäätöksen ja henkilötietojen käsittelyä koskevan asian yhdessä käsittelemisen. Esimerkiksi uusien asiakkaiden osalta sääntely mahdollistaa tietojen luovuttamisen sen jälkeen, kun metsäkeskus on tehnyt henkilötietojen käsittelyn perustetta koskevan päätöksen. Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin lakiehdotuksen 13 b §:n säännös, joka koskee sähköisesti annettavaa suostumusta. Jos maanomistaja on sähköisesti antanut metsäkeskukselle suostumuksen, ei olisi tarpeen tehdä erikseen päätöstä henkilötietojen käsittelyn perusteesta.

Pykälän 3 momentti koskee rekisteröintipäätökseen asetettavaa ehtoa. Vastaava säännös on lakiehdotuksen lakiehdotuksen 13 a §:n 3 momentissa. Oikeusministeriön huomion perusteella säännöksessä mainittaisiin nimenomaisesti myös asiakassuhteen päättyminen asiana, josta tulisi ilmoittaa metsäkeskukselle.

Pykälän 4 momentissa olisi säännökset rekisteröinnin peruuttamisesta ja pääsyn estämisestä maanomistajan tietoihin. Sama säännös on lakiehdotuksen 13 a §:n 3 momentissa.

Esitetty muutos lakiehdotukseen:

13 b §

Tietojen luovuttaminen digitaalisen palvelun avulla yksityiselle

Katseluyhteyden avulla tai muuten toistuvasti sähköisesti tapahtuvan tietojen luovuttamisen edellytyksenä on, että tietojen luovuttamisen yhteydessä selvitetään tietojen käyttötarkoitus ja että palvelussa tunnistetaan automaattisesti poikkeava tietojen luovuttaminen.

Perustelut:

13 b §. Kyseessä on uusi säännös ja se koskisi sekä katseluyhteyden avaamista että muuta toistuvasti tapahtuvaa luovutusta sähköisesti. Tällöin kyse on digipalvelulaissa tarkoitettua digitaalisesta palvelusta, johon sovelletaan myös tiedonhallintalain säännöksiä. Luovutuksen edellytyksenä olisi rekisteröintipäätös ja henkilötietojen käsittelyn perustetta koskeva päätös.

Niistä säädettäisiin 13 a §:ssä. Henkilötietojen käsittelyn perustetta koskeva päätös tarkoittaa käytännössä sitä, että esimerkiksi yritykselle luovutetaan ainoastaan sen asiakkaita koskevia tietoja.

Pykälän kirjoittamisen lähtökohtana on ollut katseluyhteyden avaamista viranomaiselle koskeva säännös (tiedonhallintalaki 23 §). Tästä syystä digitaalinen palvelu järjestettäisiin siten, että siinä kysyttäisiin tietojen käyttötarkoitus ja automaattisesti estettäisiin poikkeava tietojen luovuttaminen. Yleislainsäädännöstä tulisi lisäksi lisävaatimuksia palvelun järjestämiseen kuten edellä tässä muistiossa on jo todettu (mm. tunnistautuminen palvelua käytettäessä ja lokitietojen keruu). Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että katseluyhteyden avaamisen ohella siihen, että metsäkeskuksen verkkosivuiltolta on mahdollista ladata tiedostoja, tulee soveltaa samoja vaatimuksia.

Esitetty muutos lakiehdotukseen:

13 d §

Ympäristötiedon luovuttaminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 13 §:n 2 momentissa ja 16 §:n 3 ja 4 momentissa sekä tämän lain 13, 13 a ja 13 b §:ssä säädetään, metsätietojärjestelmän julkisia ympäristötietoja saa luovuttaa ilman, että tiedon pyytäjä perustelee pyyntöään. Ympäristötiedoilla tarkoitetaan:

- 1) metsiä sekä muuta ympäristöä ja sen osa-alueita koskevia tietoja sekä tietoja tekijöistä, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa ympäristön osa-alueisiin;
- 2) suunnitelmia, sopimuksia sekä tietoja hallinnollisista ja muista toimenpiteistä ja toimista, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa metsiin ja muuhun ympäristöön, niiden osa-alueisiin ja tekijöihin;
- 3) tietoja 2 kohdassa tarkoitettuihin suunnitelmiin, sopimuksiin sekä hallinnollisiin ja muihin toimenpiteisiin ja toimiin liittyvistä kustannushyötyanalyyseistä sekä muista taloudellisista analyyseistä ja oletuksista; sekä
- 4) tietoja kulttuurikohteiden ja rakennetun ympäristön tilasta siltä osin kuin niihin vaikuttavat ympäristön osa-alueiden tila tai 2 kohdassa tarkoitettut suunnitelmat, sopimukset taikka hallinnolliset ja muut toimenpiteet ja toimet.

Pyydettyjä ympäristötietoja ei saa yksilöidä luonnollisen henkilön nimen, osoitteen, muun yhteystiedon tai henkilötunnuksen perusteella. Ympäristötietoja voidaan julkaista yleisessä tietoverkossa. Ympäristötietoja saa luovuttaa edelleen.

Perustelut:

13 d §. Pykälä koskee ympäristötietojen luovuttamista. Pykälä vastaa lakiehdotuksen 13 e §:ää. Pykälän 1 momentin pykäläviittauksia on tarkistettu vastaamaan lakiehdotukseen esitettyjä muutoksia. Pykälän 2 momentissa mainittaisiin avoimen tietoverkon sijaan yleinen tietoverkko valtiovarainministeriön kommentin perusteella. Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana viittaus tekniseen rajapintaan ja katseluyhteyteen.

Esitetty muutos lakiehdotukseen:

13 e §

Tietojen saaminen Verohallinnolta

Metsäkeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä Verohallinnolta seuraavat julkisten hallintotehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot:

- 1) kuolinpesän asianhoitajan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot;
- 2) maanomistajan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä tieto maanomistajan harjoittaman toiminnan oikeudellisesta muodosta;
- 3) kiinteistön hallintaoikeuden haltijan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä tieto hallintaoikeuden haltijan harjoittaman toiminnan oikeudellisesta muodosta;
- 4) kiinteistön yhteisomistajien muodostaman verotusyhtymän yritys- ja yhteisötunnus; sekä
- 5) puolisoiden yhdessä harjoittamaan metsätalouteen kuuluvan kiinteistön osalta puolisoiden yhteinen yritys- ja yhteisötunnus.

Metsäkeskuksella on oikeus saada edellä mainitut tiedot maksutta.

Perustelut:

13 e §. Pykälä koskee tietojen saamista Verohallinnolta. Pykälä on melkein sama kuin lakiehdotuksen 13 f §. Pykälän 2 momentin viimeinen virke, jonka mukaan tiedot voidaan luovuttaa metsäkeskukselle teknisen rajapinnan avulla tai muutoin sähköisesti, ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Esitetty muutos lakiehdotukseen ja sen perustelut:

Maa- ja metsätalousministeriö esittää, ettei muuteta lakiehdotuksen 14 a §:ää. Pykälää ehdotetaan lakiehdotuksessa muutettavaksi viittaussäännöksen osalta. Ympäristötietojen luovutuksesta säädetään voimassa olevassa laissa ja ehdotetaan jatkossakin säädettäväksi 13 d §:ssä, joten lain 14 a §:n viittaussäännöstä ei tarvitse muuttaa.

Edellä olevat pykälämuutokset on koottu tämän muistion loppuosan liitteeksi siten, että on mahdollisuus verrata esitettyjä muutoksia suhteessa hallituksen esitykseen sisältyvään lakiehdotukseen.

Lisäksi metsätietolakiin lisättäisiin seuraava siirtymäsäännös:

Metsäkeskuksen on saatettava teknistä käyttöyhteyttä koskeva tietojenluovutukset tämän lain mukaiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä.

Voimassa olevassa laissa säädetään teknisestä käyttöyhteydestä. Tarkoituksena on, että metsäkeskukselle jää aikaa tehdä tarvittavat tietojärjestelmämuutokset. Tiedonhallintalain siirtymäaika on teknistä rajapintaa ja katseluyhteyttä koskevan sääntelyn osalta tietyin rajauksin vuoden 2023 loppuun asti. Tästä syystä myös metsätietolakiin ehdotetaan vastaava siirtymäaika.

Suhde perustuslakiin

Tässä muistiossa esitetään, että hallituksen esitykseen sisältyvää metsätietolakia koskevaa lakiehdotusta muutetaan siten, että lakiehdotuksesta poistetaan tiedonhallintalaista poikkeavat säännökset. Koska yleislaista ei poiketa, ei muutosesitystä tältä osin ole tarpeen arvioida perustuslain näkökulmasta.

Metsätietolakiin sisältyisi digitaalisen palvelun avulla tehtäviä luovutuksia koskevat säännökset. Tällöin on kyse katseluyhteyden avaamisesta tai muusta toistuvasti tapahtuvasta sähköisestä luovuttamisesta. Viime mainitusta esimerkkinä voidaan mainita tiedostojen latausmahdollisuus.

Tiedonhallintalain 23 §:ssä säädetään katseluyhteyden avaamisesta viranomaiselle. Tiedonhallintalaki on ollut perustuslakivaliokunnan arvioitavana (PeVL 732018 vp). Tiedonhallintalain 23 §:ssä säädetään seuraavasti:

Viranomaisen voi avata katseluyhteyden toiselle viranomaiselle tietovarannon sellaisiin tietoihin, joihin katseluoikeuden saavalla viranomaisella on tiedonsaantioikeus. Sen lisäksi, mitä 4 luvussa säädetään, edellytyksenä katseluyhteyden avaamiselle on, että:

1) katselumahdollisuus on rajattu vain yksittäisiin hakuihin, jotka voivat kohdistua tiedonsaantioikeuden mukaisesti tarpeellisiin tai välttämättömiin tietoihin; sekä

2) tietojen hakemisen yhteydessä selvitetään tietojen käyttötarkoitus.

Viranomaisen on toteutettava katseluyhteys siten, että katseluyhteyden mahdollistava tietojärjestelmä tunnistaa automaattisesti poikkeavan tietojen hakemisen.

Tiedonhallintalain 23 §:ssä viitataan tietojensaantioikeuteen. Metsätietolain 13 b §:ssä tähän ei viitattaisi. Henkilötietojen osalta tietojensaantioikeus perustuu julkisuuslakiin. Tietojensaantioikeutta ei tarvitse erikseen mainita metsätietolain 13 b §:ssä, koska metsätietolain 13 a §:ssä (Digitaalista palvelua ja teknisen rajapinnan avaamista koskevat päätökset yksityiselle) edellytettäisiin, että pääsy maanomistajan tietoihin edellyttää 1 momentissa säädetyn lisäksi metsäkeskuksen päätöstä henkilötietojen käsittelyn perusteen hyväksymisestä kunkin maanomistajan osalta (2 momentti). Se tarkoittaa siis päätöstä, jossa arvioidaan kunkin rekisteröidyn osalta, onko luovutuksensaajalla perustetta henkilötietojen käsittelyyn. Todettakoon, että metsätietolain 13 a ja 13 b §:n sääntely koskisi julkisia tietoja.

Tiedonhallintalain 23 §:ssä viitataan tiedonhallintalain 4 luvussa säädettyihin edellytyksiin. Metsätietolain 1 §:ssä viitattaisiin tiedonhallintalakiin. Metsätietolakiin ei sisällytettäisi tiedonhallintalain poikkeavia säännöksiä. Näin ollen metsätietolain luovutuksissa tulee ottaa huomioon, mitä tiedonhallintalain 4 luvussa säädetään ilman, että siitä on tarpeen erikseen mainita metsätietolain 13 a tai 13 b §:ssä.

Tiedonhallintalain 23 §:n mukaan katselumahdollisuus tulee rajata vain yksittäisiin hakuihin, jotka voivat kohdistua tiedonsaantioikeuden mukaisesti tarpeellisiin tai välttämättömiin tietoihin. Tätä tiedonhallintalain vaatimusta vastaisi metsätietolain 13 a §:n 2 momentti, joka rajaa luovutukset aina vain niihin rekisteröityihin, joiden osalta on tehty päätös, jossa on arvioitu, onko luovutuksensaajalla oikeus käsitellä kyseisen rekisteröidyn tietoja. Metsätietolain mainittu säännös tarkoittaa käytännössä, että metsäkeskus voi avata katseluyhteyden yritykselle vain sen omien asiakkaiden tietoihin. Digitaalinen palvelu voi tarkoittaa myös muuta sähköistä toistuvasti tapahtuvaa luovutusta (esimerkiksi tiedostojen lataaminen). Tältäkin osin yritykset saisivat vain omien asiakkaidensa tiedot. Metsätietolain 13 a ja 13 b §:n sääntely ei siten mahdollista massamuotoisia luovutuksia.

Tiedonhallintalain 23 §:n mukaan tietojen hakemisen yhteydessä selvitetään tietojen käyttötarkoitus. Samoin mainitussa säännöksessä edellytetään, että viranomaisen on toteutettava katseluyhteys siten, että katseluyhteyden mahdollistava tietojärjestelmä tunnistaa automaattisesti poikkeavan tietojen hakemisen. Nämä vaatimukset ehdotetaan sisällytettäväksi metsätietolain 13 b §:ään.

Perustuslakivaliokunta on tiedonhallintalain osalta lausunut seuraavasti:

”Katseluyhteyttä koskevan 23 §:n mukaan edellytyksenä katseluyhteyden avaamiselle on, että katselumahdollisuus on rajattu vain tiedonsaantioikeuden mukaisiin tarpeellisiin tai välttämättömiin tietoihin ja tietojen hakemisen yhteydessä selvitetään tietojen käyttötarkoitus. Perustuslakivaliokunta painottaa säädetyn merkitystä.”

”Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan rajausta merkitsee, ettei ehdotettu sääntely sovellu sellaiseen luovutukseen, jossa viranomaisen on arvioitava luovutettavan tiedon tapauskohtaista välttämättömyyttä. Valiokunnan mielestä sääntelyssä on toteutettu riittävät suojatoimet näin rajattuun sääntelyyn. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että perustelujen (s. 109) mukaan katseluyhteyden käyttö rajoittuisi yksittäisiin hakuihin eikä katselumahdollisuuden avulla ole mahdollisuutta saada massamuotoisesti toisen viranomaisen tietovarannon tietoja rajoituksetta.”

Metsätietolain luovutuksissa ei ole tarpeen arvioida luovutettavien tietojen tapauskohtaista välttämättömyyttä. Edellä on kohta kohdalta selostettu, miten metsätietolain 13 a ja 13 b §:n sääntelyssä on otettu huomioon samat vaatimukset kuin tiedonhallintalain katseluyhteyttä koskevassa säännöksessä. Edellä on muun muassa todettu, millä tavoin metsätietolain sääntelyssä on estetty massamuotoiset haut (metsätietolain 13 a §:n 2 mom.).

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kun tarkastelee kokonaisuutena ehdotettua metsätietolain 13 a ja 13 b §:n sääntelyä yhdessä digipalvelulain ja tiedonhallintalain sääntelyn kanssa on linjassa perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön kanssa. Muulta osin tässä muistiossa esitetyt muutokset eivät edellytä perustuslakitarkastelua.

2. Muut lausunnoissa esitetyt huomiot

Suomen riistakeskuksen lausunto

Suomen riistakeskus on esittänyt, että metsästyslakiin sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettuun lakiin sisällytettäisiin siirtymäsäännös siten, että lain voimaan tullessa käytössä olevaan tekniseen käyttöyhteyteen sovellettaisiin voimassa ollutta teknistä käyttöyhteyttä koskevaa säännöstä enintään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 30 §:n 2 (2) 5 momentissa säädetyn ajan. Maa- ja metsätalousministeriö pitää siirtymäsäännöstä tarpeellisenä, mutta ehdottaa, että siirtymäsäännös muotoiltaisiin kumpaankin lakiin vähän yksinkertaisemmin eli seuraavasti:

Suomen riistakeskuksen on saatettava teknistä käyttöyhteyttä koskevat tietojenluovutukset julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) mukaiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä.

MTK ry

MTK piti muun muassa erittäin tärkeänä metsätietolain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 13 a §:ään sisältyvää säännöstä, jonka mukaan pääsy maanomistajan tietoihin tulee estää, jos metsäkeskuksella on peruste epäillä henkilötietojen käsittelyn perusteen olemassaoloa maanomistajan ilmoituksen perusteella. Metsätietolain muuttamista koskevaa lakiehdotusta on muutettu valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön kommenttien perusteella, mutta kyseiseen säännökseen ei ehdoteta muutoksia.

Metsäteollisuus ry

Metsäteollisuus ry korosti, että esityksen mukainen tiedonhallintalain 24 §:n vaatimuksista poikkeaminen on perusteltua. Lainsäädäntöä muutettaessa tulisi aina tarkastella, miten uusi sääntely vaikuttaa elinkeinoelämän hallinnolliseen taakkaan. Tältä osin maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön kanssa käytyjen erityisesti perustuslakiin liittyvien huomioiden perusteella sekä metsäkeskuksen tietojenluovutuksia koskevien luovutustapojen uudelleen arvioinnin johdosta metsätietolakiin ei sisällytettäisi tiedonhallintalaista poikkeavia säännöksiä. Metsäteollisuus ry:n mainitseman hallinnollisen taakan osalta ministeriö toteaa, että vastaava hallinnollinen taakka tulee muillekin yksityisille toimijoille, jotka saavat viranomaisilta tietoja teknisen rajapinnan avulla. Hallinnollinen taakka koskisi suurimpia toimijoita, joilla arvioidaan olevan edellytykset vaadittavien tietojärjestelmämuutosten tekemiseen.

Lausunnossaan Metsäteollisuus ry toi esille, että tietojenluovutus- ja salassapitosäännöksiä tulee tarkastella myös muilla hallinnonaloilla. Esimerkiksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettuun lakiin (1346/1999) tulisi valmistella muutoksia erityisesti kuolinpesien säännösten osalta. Nykyisin perukirjan osaksluettelo ja perukirjan yhteydessä toimitettu mahdollinen kuolinpesän asianhoitajaa koskeva yhteystieto on kyseisen lain mukaan salassa pidettäviä. Tämä vaikeuttaa Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan merkittävästi esimerkiksi metsiin liittyvän neuvonnan ja markkinoinnin kohdentamista. Kuolinpesien merkittävä osuus metsänomistajakunnasta sekä niiden passiivisuus metsien hoidossa ovat tekijöitä, jotka heikentävät metsäteollisuuden kilpailukykyä. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että oikeusministeriö on käynnistämässä julkisuuslain kokonaisuudistusta. Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettu laki on vuodelta 1999 eli samalta vuodelta kuin julkisuuslaki. Kyseisen lain uudistamistarpeita lienee tarpeen arvioida uudelleen suhteessa julkisuusperiaatteeseen ja henkilötietojen suojaan. Asia kuuluu valtiovarainministeriölle ja nousee julkisuuslain kokonaisuudistusta koskevan työn yhteydessä jollain tapaa esille.

Metsästäjäliitto

Metsästäjäliitto totesi, että henkilöille, jotka eivät ole työsuhteessa tahoon, jonka tehtävissä tietoja saatetaan tarvita, tulee antaa riittävät ohjeet tietojen luottamuksellisesta käsittelystä tietoja annettaessa. Tältä osin maa- ja metsätalousministeriö toteaa, ettei tarvita erityissäännöksiä. Ohjeiden antamiseen velvoittaa yleislainsäädäntö.

Suomen yhteismetsät ry:n lausunto

Suomen yhteismetsät ry:n lausunnossa on seuraavasti:

”Tietojen luovuttaminen teknisen rajapinnan avulla suoramarkkinointi- yms. tarkoitukseen tehtäisiin mahdolliseksi sen jälkeen, kun Metsäkeskus on päätöksellään rekisteröinyt tietojen saajan. Tämän jälkeen hyväksytty henkilö/taho hankkii tietoja ilman, että tietojen hankkimista ja edelleen luovuttamista kontrolloitaisiin. Voimassa oleva käytäntö on se, että tietoja yhteismetsärekisteristä kysyttäessä tapauskohtaisesti ilmoitetaan, että mihin tarkoitukseen tietoja käytetään.”

Metsätietolakiehdotuksen 9 §:n 2 momentti mahdollistaa yhteismetsän hoitokunnan jäsenten, varajäsenten ja toimitsijoiden sekä yhteismetsän toiminimen kirjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden yhteystietojen luovuttamiseen suoramarkkinointia varten, elleivät nämä ole sitä kieltäneet. Säännös koskee ns. perinteistä suoramarkkinointia eli kirjeitse tai puhelimitse tehtävää markkinointia. Metsätietolakiehdotukseen sisältyy siirtymäaika, jotta mainituilla henkilöillä on halutessaan oikeus kieltää yhteystietojensa luovuttaminen suoramarkkinointia varten. Kyseiseen säännökseen ei sisälly luovutuksensaajien rekisteröintiä. Rekisteröintipäätös liittyy hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa luovutuksiin teknisen rajapinnan avulla ja katseluyhteyden avaamiseen. Metsätietolakiehdotuksen suoramarkkinointia koskeva säännös (9 §) liittyy muihin tietojen luovutustapoihin eli luovutukseen sähköisesti (ja paperimuodossa). Luovutuksesta tehdään päätös. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että metsäkeskus ei ole lainkaan luovuttanut edellä mainittujen henkilöiden tietoja suoramarkkinointia varten.

Suomen yhteismetsät ry:n lausunnossa on seuraavasti:

”Suomen metsäkeskuksen tietojärjestelmästä annetun lain osalta tietojen antaminen ulkopuolisille suoramarkkinointi tms. tarkoitukseen pitäisi olla kytköksissä maanomistajan suostumukseen siten, että maanomistajalta ensin kysytään, että mitä tietoja kenellekin saa antaa. Mahdolliset puhelinmyyntikampanjat pitäisi sallia vain maanomistajan erikseen asian hyväksyessä.”

Tätä asiaa tarkastellaan tämän vastineen 3 kohdassa. Maa- ja metsätalousministeriö pitää metsätalouden edistämisen kannalta tärkeänä, että suoramarkkinointia on metsätietolakiehdotuksen 9 §:n 2 momentin

edellytysten täyttyessä mahdollista kohdistaa yhteismetsien asioita hoitaville henkilöille. Nykyisin tietoja ei ole lainkaan luovutettu suoramarkkinointia varten. Se johtunee osin ainakin siitä, ettei asiasta ole ollut nimenomaista säännöstä laissa.

Suomen yhteismetsät ry:n lausunnossa on seuraavasti:

”Ympäristötiedon vapaa luovuttaminen kuuluisi esityksen mukaan jo voimassa olevaan lainsäädäntöön. Metsäkeskuksen ympäristötiedoissa on valitettavasti edelleen virheellisyksiä. Maanomistajalle pitäisi säätää oikeus tarkastaa Metsäkeskuksen tietojärjestelmissä oleva ympäristötieto mahdollisten virheiden varalta. Metsäkeskus tulisi velvoittaa korjaamaan ympäristötiedoissa olevat virheet maanomistajan antaman selvityksen mukaisesti ennen tällaisen tiedon luovuttamista ulkopuolisille.”

Metsätietolain 7 §:ssä säädetään metsävaratietojen virheettömyydestä. Metsävaratietojen luonteeseen kuuluu, ettei tieto ole tarkkaa. Tähän liittyen 7 §:ssä säädetään, ettei metsävaratiedoissa ei saa olla olennaisia puutteita, virheitä eikä väärintulkintoja. Maanomistajalla on aina oikeus tarkastaa tietonsa. Tietojen tarkastamisoikeudesta säädetään tietosuoja-asetuksessa. Metsäkeskus voi vastaanottaa maanomistajalta metsävaratietoja ja päivittää niillä metsätietojärjestelmän tietoja, jos tiedot eivät metsäkeskuksen arvion mukaan sisällä olennaisia puutteita, virheitä tai väärintulkintoja. Rekisterinpitäjänä metsäkeskus viime kädessä ratkaisee, mitkä tiedot talletetaan metsätietojärjestelmään.

Suomen yhteismetsät ry:n lausunnossa on seuraavasti:

”Henkilötietojen digitaalista luovutusta koskevia voimassa olevia ja esitettyjä säädöstekstejä lukiessa tulee mieleen sellainen, että onko säädöksiä valmisteltaessa tarpeeksi paneuduttu mahdollisten väärinkäytösten ehkäisemiseen? Kiinteistön omistajien henkilötietojen saatavuutta ei pidä lainsäädännön muutoksin helpottaa.”

Henkilötietojen luovutusta koskeva lainsäädäntö muodostaa vaikeaselkoisen kokonaisuuden eikä hallituksen esityksessä ole ollut mahdollista seikkaperäisesti kuvata kaikkea asiaan liittyvää lainsäädäntöä. Henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden varmistamisessa keskeisin säädös on joka tapauksessa tietosuoja-asetus. Sitä ovat velvollisia noudattamaan toiminnassaan metsäkeskuksen ohella metsäalan yritykset. Myös yhteismetsät ovat toiminnassaan velvollisia noudattamaan tietosuoja-asetusta. Tietosuoja-asetuksen valmistelussa on nimenomaan kiinnitetty huomiota mahdollisiin väärinkäytöksiin. Tästä syystä tietosuoja-asetuksessa säädetään muun muassa hallinnollisista seuraamusmaksuista. Metsätietolain säännösten valmistelussa on otettu huomioon julkisuusperiaate, henkilötietojen suoja ja metsäsektorin erityispiirteet. Lisäksi huomioon on otettu asiaan liittyvä muu EU-lainsäädäntö, joka edellyttää ympäristötietojen saatavuutta.

Yhteismetsien osalta yhteismetsälakiehdotus mahdollistaa yhteismetsän asioita hoitavien nimen ja kotipaikan luovuttamisen siten, että avoimessa verkkopalvelussa voi tehdä rajattuja hakuja. Osoitetietojen luovuttamista koskisivat henkilötietojen suojaa koskevat rajoitteet. Verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön, tietojen luovutus olisi jatkossa avoimempaa henkilön nimen ja kotipaikan osalta, mutta nykyistä rajoitetumpaa osoitetietojen osalta. Voimassa olevan sääntelyn mukaan taas jokaisella on oikeus saada yhteismetsärekisteristä tiedot.

3. Suoramarkkinoinnista esitetyt huomiot valiokunnan kuulemisessa 6.10.2020

Valiokunnan kuulemisessa 6.10.2020 nousi esille maanomistajille suunnattu suoramarkkinointi ja se, pitäisikö suoramarkkinoinnin perustua suostumukseen vai kieltoon. Tällöin nousi esille se, että viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin mukaan suoramarkkinointi edellyttää suostumusta.

Metsätietolain 9 §:n 1 momentin mukaan maanomistajan yhteystiedot voidaan luovuttaa metsätalouteen liittyvää suoramarkkinointia varten, ellei maanomistaja ole sitä kieltänyt. Lain 9 §:n 3 momentin mukaan Tietojen luovuttaminen ei ole sallittua sähköisen viestinnän avulla tapahtuvaan suoramarkkinointiin, elleivät tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 24 luvussa säädetyt edellytykset täyty. Voimassa olevassa laissa viitataan

tietoyhteiskuntakaareen ja hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa säädösviittaus on korjattu viittaukseksi sähköisen viestinnän palveluista annettuun 24 lukuun. Luonnolliselle henkilölle suunnatun markkinoinnin osalta tietoyhteiskuntakaarella on seuraavat säännökset:

200 §

Suoramarkkinointi luonnolliselle henkilölle.

Automatisoitujen soittojärjestelmien sekä telekopiolaitteiden, sähköpostiviestien, tekstiviestien, puheviestien, ääniviestien tai kuvaviestien avulla toteutettua suoramarkkinointia saa kohdistaa vain sellaisiin luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat antaneet siihen ennalta suostumuksensa.

Muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua suoramarkkinointia luonnolliselle henkilölle saa harjoittaa, jollei tämä ole sitä nimenomaisesti kieltänyt. Luonnollisen henkilön on voitava helposti ja maksutta kieltää tässä momentissa tarkoitettu suoramarkkinointi.

Jos palvelun tarjoaja tai tuotteen myyjä saa asiakkaana olevalta luonnolliselta henkilöltä sähköpostiviestiin, tekstiviestiin, puheviestiin, ääniviestiin tai kuvaviestiin liittyvän yhteystiedon tuotteen tai palvelun myynnin yhteydessä, sama palvelun tarjoaja tai tuotteen myyjä voi sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, käyttää tätä yhteystietoa omien samaan tuoteryhmään kuuluvien tai muuten vastaavien tuotteiden ja palvelujen suoramarkkinoinnissa. Palvelun tarjoajan tai tuotteen myyjän on annettava asiakkaana olevalle luonnolliselle henkilölle mahdollisuus ilman erillistä maksua ja helposti kieltää yhteystiedon käyttö tiedon keräämisen ja jokaisen sähköpostiviestin, tekstiviestin, puheviestin, ääniviestin ja kuvaviestin yhteydessä. Palvelun tarjoajan tai tuotteen myyjän on selkeästi tiedotettava kieltomahdollisuudesta.

203 §

Suoramarkkinoinnin tunnistaminen.

Edellä 200 ja 202 §:ssä säädettyyn suoramarkkinointiin tarkoitettu sähköpostiviesti, tekstiviesti, puheviesti, ääniviesti ja kuvaviesti on voitava sitä vastaanottaessa selvästi ja yksiselitteisesti tunnistaa markkinoinniksi. Sellaisen suoramarkkinointiin tarkoitettua sähköpostiviestin, tekstiviestin, puheviestin, ääniviestin ja kuvaviestin lähettäminen on kiellettyä:

- 1) jossa peitetään tai salataan sen lähettäjän henkilöllisyys, jonka puolesta viesti on lähetetty;
- 2) jossa ei ole voimassa olevaa osoitetta, johon vastaanottaja voi lähettää pyynnön siitä, että kyseinen viestintä lopetetaan;
- 3) jossa pyritään ohjaamaan vastaanottajat kuluttajansuojalain 2 luvun säännösten vastaisille verkkosivustoille.

Edellä oleva tarkoittaa sitä, että jos maanomistaja ei ole suoramarkkinointiluovutusta kieltänyt, hänen yhteystietonsa voidaan luovuttaa niin sanottua perinteistä suoramarkkinointia varten eli kirjeitse tai henkilön puhelinsoiton avulla tehtävää suoramarkkinointia. Silloin puhelinnumeroa ei voi käyttää teksti- tai kuvaviestitse tapahtuvaan markkinointiin, koska se edellyttää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaan suostumusta. Myöskään ns. robottipuhelut eivät ole mahdollisia, koska nekin edellyttävät sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaan suostumusta. Metsäkeskus ei myöskään luovuta sähköpostiosoitetta suoramarkkinointiin, ellei siihen ole suostumusta. Metsäkeskus ei kerää suostumuksia kyseisiä markkinointitapoja varten.

Pitäisikö suoramarkkinointi kirjeitse ja puhelimitse (puhelinmyynti) perustaa kieltoon vai suostumukseen? Metsäpolitiikan tavoitteena on jo pidempään ollut kannustaa maanomistajia hoitamaan aktiivisesti metsiään. Tästä syystä metsäkeskus on panostanut niiden metsänomistajiin aktivointiin, joiden metsissä on tehty selvästi keskimääräistä vähemmän metsätalouden toimenpiteitä. Keinoina ovat olleet metsäkeskuksen yhteydenotot ja keskustelut metsänomistajuuteen liittyvistä tavoitteista. Metsäkeskuksen tekemän aktivoinnin lisäksi metsäalan yritysten suoramarkkinoinnilla on ollut tärkeä rooli passiivisten maanomistajien aktivoinnissa.

Tietosuoja-asetuksen näkökulmasta voidaan todeta, että metsäkeskus on rekisterinpitäjänä velvollinen informoimaan rekisteröityjä muun muassa rekisteröidyn oikeuksista. Suoramarkkinointia koskevasta kiellosta informoiminen ei tuo metsäkeskukselle erityistä lisätyötä, vaan se on osa sitä informointia, jonka metsäkeskus muutoinkin tietosuoja-asetuksen nojalla tekee. Kieltoon perustuva säännös on hallinnollisesta näkökulmasta

yksinkertainen senkin vuoksi, ettei se edellytä määrämuotoa. Metsäkeskuksen verkkosivulla on lomake, jolla kiellon voi tehdä.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että metsäalan yrityksillä olisi jatkossakin mahdollisuus kohdistaa suoramarkkinointia kirjeitse tai puhelinsoitolla niille maanomistajille, jotka eivät suoramarkkinointia ole kieltäneet. Ministeriön arvion mukaan suoramarkkinoinnin perustaminen suostumukseen käytännössä lopettaisi metsätietojärjestelmän tietojen hyödyntämisen joksikin aikaa. Ministeriö katsoo, että metsäkeskuksen rooliin puolueettomana toimijana ei sovi se, että se kannustaisi maanomistajia tällaisen suostumuksen antamiseen. Kun tämän tyyppistä aktivointia ei tehtäisi, on todennäköistä, että suostumuksia antaisi vain murto-osa maanomistajista ja että suostumuksen antajat olisivat niitä, jotka ovat jo valmiiksi aktiivisia metsiensä hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä. Tämä taas heikentäisi metsäalan yritysten mahdollisuuksia kohdentaa suoramarkkinointia potentiaalisiiin uusiin asiakkaisiin.

Onko vaihtoehtoisia kanavia saada yhteystietoja suoramarkkinointia varten? Maanmittauslaitoksen verkkosivulla todetaan yksiselitteisesti, että omistajatietoja ei luovuteta suoramarkkinointiin eikä mielipide- tai markkinointitutkimuksiin. Väestötietojärjestelmästä tietoja voidaan luovuttaa suoramarkkinointiin, ellei asianomainen henkilö sitä ole kieltänyt. Asiaa koskeva säännös on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 32 §:ssä. Väestötietojärjestelmän osoitetietojen perusteella ei kuitenkaan ole mahdollista kohdistaa suoramarkkinointia metsänomistajille, koska väestötietojärjestelmä ei sisällä tietoja metsänomistuksesta.

Tietosuoja-asetuksen 21 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavasti: ”Jos henkilötietoja käsitellään suoramarkkinointia varten, rekisteröidyllä on oikeus milloin tahansa vastustaa häntä koskevien henkilötietojen käsittelyä tällaista markkinointia varten, mukaan lukien profilointia silloin kun se liittyy tällaiseen suoramarkkinointiin.” Tietosuoja-asetuksessa säädetään rekisteröityjen informoinnista. Rekisterinpitäjien tulee muun muassa informoida rekisteröityjä heidän oikeuksistaan kuten esimerkiksi edellä mainitusta oikeudesta vastustaa henkilötietojen käsittelyä suoramarkkinointiin. Kielto tulee esittää rekisterinpitäjälle. Jos kyseessä on markkinointipuhelu, pyynnön voi esittää puhelimessa. Todettakoon, että suoramarkkinoinnin voi kieltää asiakassuhteessakin. Tällöin yrityksen yhteydenpito voi liittyä vain jo tehdyn sopimuksen hoitamiseen. Tietosuojavalvutetun verkkosivulla on tarkemmin ohjeistettu suoramarkkinoinnin kieltämisestä. Lisäksi Kilpailu ja kuluttajaviraston verkkosivulla on asiaan liittyviä ohjeita.

Metsäkeskuksen verkkosivulla kerrotaan mahdollisuudesta kieltää suoramarkkinointi. Asiaa kuvataan myös metsäkeskuksen tietosuojakäytäntöä koskevalla verkkosivulla. Lisäksi metsäkeskus kertoo rekisteröityjen oikeuksista omassa neuvonnassa ja viestinnässään. Tietosuoja-asetukseen liittyneen tiedottamisen johdosta rekisteröidyt ovat tulleet tietoisimmiksi oikeuksistaan. Tämä näkyy siinä, että suoramarkkinointikiellot ovat lisääntyneet tietosuoja-asetuksen voimaan tulon jälkeen. Metsäkeskuksen asiakasjärjestelmässä on tällä hetkellä noin 50 000 kieltomerkintää. Se vastaa noin neljää prosenttia asiakastiedoista. Jos maanomistaja on pyytänyt, hänelle on toimitettu lista organisaatioista, joille hänen tietojaan on luovutettu, sekä milloin ja mitä tarkoitusta varten. Näitä pyyntöjä on ollut muutama (2-3) vuosittain. Suoramarkkinointiin liittyviä tietopyyntöjä on metsäkeskukselle tehty esimerkiksi toissa vuonna 67 kappaletta. Vuonna 2019 on luovutettu kaikkiaan 580 000 kpl maanomistajien yhteystietoja suoramarkkinointiin, jolloin yhden rekisteröidyn tieto on voitu luovuttaa useampaan kertaan. Vuonna 2020 yhteystietoja luovutettiin 680 000 kpl. Kaikki tiedonluovutuspyynnöt ja päätökset diarioidaan ja kirjataan metsäkeskuksen asianhallintajärjestelmään.

Metsäkeskuksen tekemissä tietojenluovutuspäätöksissä, jotka koskevat suoramarkkinointia, edellytetään, että suoramarkkinoinnissa kerrotaan tiedonhankinnassa käytetyn henkilörekisterin nimi, rekisterinpitäjä ja tämän yhteystiedot. Tämä tarkoittaa, että maanomistajan tulee saada tiedot siitä, että tiedot ovat peräisin metsätietojärjestelmästä, rekisterinpitäjä on metsäkeskus ja metsäkeskuksen yhteystiedot. Puhelinmyynneissä nämä tiedot on annettava pyynnöstä.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kun toisaalta otetaan huomioon rekisteröityjen oikeudet suoramarkkinoinnin kieltämisessä ja siihen liittyvän viime aikaisen tiedottamisen rekisteröityjen oikeuksista

ja toisaalta sen, miten monia metsänomistajia suoramarkkinointi voi tavoittaa ja mikä merkitys suoramarkkinoinnilla on maanomistajien kannustamisessa metsien hoitoon ja käyttöön, ministeriö pitää perusteltuna nykyistä kieltoon perustuvaa käytäntöä luovutettaessa yhteystietoja suoramarkkinointia varten. Ministeriön tai metsäkeskuksen tietoon ei myöskään ole tullut tapauksia, joissa olisi käynyt ilmi, että suoramarkkinointia koskevien metsäkeskuksen päätösten ehtoja olisi rikottu tai että suoramarkkinointi ei muutoin olisi ollut asianmukaista.

LIITE: Hallituksen esitykseen (HE 133/2020 vp) sisältyvät lakiehdotukset ja niihin ehdotetut muutokset rinnakkaisteksteinä

4.

4.

Laki

Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Suomen metsäkeskuksen
metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) 8
§, sellaisena kuin se on osaksi laissa 66/2018,
muutetaan 1 §, 6, 9, 13, 13 a, 13 b, 13 d, 13 e ja
14 a §, sellaisena kuin niistä ovat 1 § laissa
88/2019, 6 § osaksi laeissa 66/2018 ja 1327/2016,
9 § osaksi laeissa 66/2018 ja 88/2019, 13 § osaksi
laissa 88/2019 sekä 13 a, 13 b, 13 d, 13 e ja 14 a §
laissa 66/2018 sekä

lisätään lakiin uusi 13 f § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään Suomen metsäkeskuksen,
jäljempänä metsäkeskus, henkilötietoja
sisältävästä metsätietojärjestelmästä ja siinä
olevien tietojen käsittelystä. Jollei tässä laissa
toisin säädetä, sovelletaan henkilötietojen
käsittelyyn luonnollisten henkilöiden suojelusta
henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen
vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY
kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annettua
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU)
2016/679, jäljempänä tietosuoja-asetus, ja
tietosuojalakia (1050/2018) sekä tietojen ja
asiakirjojen julkisuuteen ja niiden luovuttamiseen
viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua
lakia (621/1999). Tiedonhallintaan ja
tietojärjestelmän käyttöön sovelletaan, jollei tässä
laissa toisin säädetä, julkisen hallinnon
tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019) siltä
osin kuin lakia sovelletaan itsenäisiin
julkisoikeudellisiin laitoksiin.

6 §

*Rekisterinpito ja Ruokaviraston
tiedonsaantioikeus*

Rekisterinpitäjänä toimii metsäkeskus.
Rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä hoitavat
metsäkeskuksessa ne toimihenkilöt, jotka voivat

Laki

Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Suomen metsäkeskuksen
metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) 8
§, sellaisena kuin se on osaksi laissa 66/2018, **sekä**
muutetaan 1, 6, 9, 13, 13 a, 13 b, 13 d **ja** 13 e §,
sellaisina kuin ne ovat, 1 § laissa 88/2019, 6 §
laeissa 1327/2016 ja 66/2018, 9 § laeissa 66/2018
ja 88/2019, 13 § osaksi laissa 88/2019 sekä 13 a,
13 b, 13 d ja 13 e § laissa 66/2018 seuraavasti:

1 §

*Lain soveltamisala **ja suhde muuhun
lainsäädäntöön***

Tässä laissa säädetään Suomen metsäkeskuksen,
jäljempänä metsäkeskus, henkilötietoja
sisältävästä metsätietojärjestelmästä ja siinä
olevien tietojen käsittelystä. *Henkilötietojen
käsittelystä säädetään* luonnollisten henkilöiden
suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden
tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin
95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-
asetus) *annetussa* Euroopan parlamentin ja
neuvoston *asetuksessa* (EU) 2016/679, jäljempänä
tietosuoja-asetus, ja *tietosuojalaissa* (1050/2018).
Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojen ja
asiakirjojen julkisuuteen ja niiden luovuttamiseen
sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta
annettua lakia (621/1999). Tiedonhallintaan ja
tietojärjestelmän käyttöön sovelletaan julkisen
hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia
(906/2019) siltä osin kuin lakia sovelletaan
itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin. *Tietojen
antamiseen digitaalisen palvelun avulla
sovelletaan digitaalisten palvelujen tarjoamisesta
annettua lakia (306/2019).*

6 §

*Rekisterinpito ja Ruokaviraston
tiedonsaantioikeus*

Rekisterinpitäjänä toimii metsäkeskus.
Rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä hoitavat
metsäkeskuksessa ne toimihenkilöt, jotka voivat

käyttää Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:n nojalla julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa.

Rekisterinpitäjä ratkaisee tietojärjestelmän käyttöoikeuksia koskevat asiat. Käyttöoikeus voidaan myöntää 4 §:n 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn sellaiselle metsäkeskuksen toimihenkilölle, jolla ei ole oikeutta käyttää julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa. Käyttöoikeus voidaan tällöin myöntää myös 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn lukuun ottamatta julkista valtaa sisältäviin tehtäviin liittyvien hallintoasioiden käsittelyä.

Ruokavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tiedot, jotka ovat välttämättömiä virastolle laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa.

9 §

Tietojen luovuttaminen suoramarkkinointia ja muita osoitteellisia lähetyksiä varten

Maanomistajan yhteystiedot voidaan luovuttaa metsätalouteen liittyvää suoramarkkinointia varten tai mielipide- ja markkinatutkimukseen taikka muihin näihin rinnastettaviin osoitteellisiin lähetyksiin, ellei maanomistaja ole sitä kieltänyt. Suoramarkkinointia varten maanomistajan yhteystietojen valintaperusteena voidaan käyttää henkilön osoitetta, kotikuntaa, ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä ja tietoa siitä, minkä ajan kiinteistö on ollut henkilön omistuksessa tai hallinnassa. Lisäksi suoramarkkinointia varten yhteystietojen valintaperusteena voidaan käyttää kiinteistön tai muun alueen pinta-alaa, sijaintia, pääpuulajia, puuston keskitilavuutta sekä metsänhoitotoita ja hakkuista koskevia toimenpide-ehdotuksia ja näiden toimenpiteiden ajoitusta.

Yhteismetsälain (109/2003) 48 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden yhteystiedot voidaan luovuttaa suoramarkkinointia varten tai mielipide- ja markkinatutkimukseen taikka muihin näihin rinnastettaviin osoitteellisiin lähetyksiin, ellei henkilö sitä ole kieltänyt. Suoramarkkinointia varten yhteystietojen valintaperusteena voidaan käyttää yhteismetsän alueen, yhteismetsän osakaskunnan kiinteistön tai niihin kuuluvan muun alueen pinta-alaa, sijaintia, pääpuulajia, puuston keskitilavuutta sekä metsänhoitotoita ja hakkuista koskevia toimenpide-ehdotuksia ja näiden toimenpiteiden ajoitusta.

Tietojen luovuttaminen on sallittua vain siltä osin kuin tiedot ovat tarpeellisia ilmoitettuun 1 ja 2 momentissa mainittuun käyttötarkoitukseen. Luovutettavat tiedot voidaan ryhmitellä valintaperusteiden mukaan. Tietojen luovuttaminen ei ole sallittua sähköisen viestinnän avulla tapahtuvaan suoramarkkinointiin, elleivät sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 24 luvussa säädetty edellytykset täyty.

käyttää Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:n nojalla julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa.

Rekisterinpitäjä ratkaisee tietojärjestelmän käyttöoikeuksia koskevat asiat. Käyttöoikeus voidaan myöntää 4 §:n 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn sellaiselle metsäkeskuksen toimihenkilölle, jolla ei ole oikeutta käyttää julkista valtaa tehtäviensä hoitamisessa. Käyttöoikeus voidaan tällöin myöntää myös 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn lukuun ottamatta julkista valtaa sisältäviin tehtäviin liittyvien hallintoasioiden käsittelyä.

Ruokavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada *metsätietojärjestelmästä* tiedot, jotka ovat välttämättömiä virastolle laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa.

[9 §: kuten lakiehdotuksessa]

13 §

Tietojen luovuttaminen ja sitä koskeva menettely

Tietojen luovuttamista haetaan kirjallisesti metsäkeskukselta.

Henkilötietoja saadaan luovuttaa kopiona, tulosteena tai sähköisesti, jos viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Mainitun lain 13 §:n 2 momentissa säädetyn lisäksi hakemukseen on liitettävä selvitys tietosuojasetuksen 25 artiklassa säädettyjen velvoitteiden noudattamisesta, jos tiedot talletetaan luovutuksensaajan henkilörekisteriin kestoaltaan pitempiäaikaista käyttötarkoitusta varten.

Tietojen luovuttamista koskevaan päätökseen on liitettävä tietojen suojaamiseksi tarpeelliset tietojen käytön ehdot ja rajoitukset.

13 a §

Luovutus teknisen rajapinnan avulla ja katseluyhteyden avaaminen yksityistä käyttötarkoitusta varten

Luovutettaessa julkisia henkilötietoja metsätalouteen liittyvää kaupallista tai muuta hyväksyttävää yksityistä käyttötarkoitusta varten teknisen rajapinnan avulla ja avattaessa katseluyhteys noudatetaan, mitä 13 §:ssä säädetään. Tällöin metsäkeskuksen on tehtävä päätös luovutuksensaajan hyväksymisestä metsäkeskuksen sähköisen palvelun käyttäjäksi (rekisteröintipäätös).

Pääsy maanomistajan tietoihin edellyttää metsäkeskuksen päätöstä henkilötietojen käsittelyn perusteen hyväksymisestä.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen luovuttamiseen ei sovelleta julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 24 §:ää. Tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain, jos mainitun lain 4 luvussa säädetyt edellytykset ovat olemassa.

Rekisteröintipäätökseen tulee liittää ehto, jonka mukaan luovutuksensaaja on velvollinen

13 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamista haetaan kirjallisesti metsäkeskukselta.

Tietojen luovuttamista koskevaan päätökseen on liitettävä tietojen suojaamiseksi tarpeelliset tietojen käytön ehdot ja rajoitukset.

13 a §

Digitaalista palvelua ja teknisen rajapinnan avaamista koskevat päätökset yksityiselle

Metsäkeskuksen on tehtävä päätös luovutuksensaajan hyväksymisestä metsäkeskuksen *digitaalisen* palvelun käyttäjäksi (rekisteröintipäätös), *jos tietoja annetaan katseluyhteyden avulla tai muuten sähköisesti toistuvasti metsätalouteen liittyvää kaupallista tai muuta hyväksyttävää yksityistä käyttötarkoitusta varten. Rekisteröintipäätös on tehtävä myös luovutettaessa julkisia henkilötietoja mainittuun tarkoitukseen teknisen rajapinnan avulla.*

Pääsy maanomistajan tietoihin edellyttää *1 momentissa säädetyn lisäksi* metsäkeskuksen päätöstä henkilötietojen käsittelyn perusteen hyväksymisestä *kunkin maanomistajan osalta. Päätöstä ei ole tarpeen tehdä, jos henkilötietojen käsittelyn perusteena on maanomistajan sähköisesti metsäkeskukselle antama suostumus.*

Rekisteröintipäätökseen tulee liittää ehto, jonka mukaan luovutuksensaaja on velvollinen

ilmoittamaan metsäkeskukselle harjoittamansa elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan lopettamisesta tai muusta seikasta, jolla on merkitystä arvioitaessa luovutuksensaajan oikeutta käsitellä henkilötietoja.

Rekisteröinti tulee peruuttaa, jos luovutuksensaaja ei noudata rekisteröintipäätökseen liitettyjä ehtoja tai rajoituksia. Pääsy maanomistajan tietoihin tulee ilman eri päätöstä estää, jos metsäkeskuksella on syytä epäillä henkilötietojen käsittelyn perusteen olemassaoloa maanomistajalta saamansa ilmoituksen perusteella. Luovutuksensaajan kuulemisen jälkeen metsäkeskuksen tulee päättää rekisteröinnin jatkamisesta tai peruuttamisesta.

13 b §

Luovutus teknisen rajapinnan avulla ja katseluyhteyden avaaminen suostumuksen perusteella

Edellä 13 a §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä luovutuksensaajan ilmoittaman henkilötietojen käsittelyn perusteen hyväksymisestä ei ole tarpeen tehdä, jos maanomistaja on antanut suostumuksen henkilötietojensa käsittelyyn metsäkeskuksen tarjoamassa sähköisessä palvelussa.

13 d §

Luovutus teknisen rajapinnan avulla ja katseluyhteyden avaaminen viranomaiselle tai julkista hallintotehtävää hoitavalle

Tietoja voidaan luovuttaa viranomaiselle tai julkista hallintotehtävää hoitavalle teknisen rajapinnan avulla tai avata niihin katseluyhteys, jos julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 22 ja 23 §:ssä ja tämän lain 13 §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät. Teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avaamista koskevaan päätökseen tulee liittää ehto, jonka mukaan luovutuksensaaja on velvollinen ilmoittamaan metsäkeskukselle sellaisesta toimintaansa koskevasta muutoksesta, jolla on merkitystä arvioitaessa luovutuksensaajan oikeutta käsitellä henkilötietoja.

13 e §

Ympäristötiedon luovuttaminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 13 §:n 2 momentissa ja 16 §:n 3 ja 4 momentissa sekä tämän lain 13, 13 a, 13 b ja 13 d §:ssä säädetään, metsätietojärjestelmän julkisia ympäristötietoja

ilmoittamaan metsäkeskukselle harjoittamansa elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan lopettamisesta, *asiakassuhteen päättymisestä* tai muusta seikasta, jolla on merkitystä arvioitaessa luovutuksensaajan oikeutta käsitellä henkilötietoja.

Rekisteröinti tulee peruuttaa, jos luovutuksensaaja ei noudata rekisteröintipäätökseen liitettyjä ehtoja tai rajoituksia. Pääsy maanomistajan tietoihin tulee ilman eri päätöstä estää, jos metsäkeskuksella on syytä epäillä henkilötietojen käsittelyn perusteen olemassaoloa maanomistajalta saamansa ilmoituksen perusteella. Luovutuksensaajan kuulemisen jälkeen metsäkeskuksen tulee päättää rekisteröinnin jatkamisesta tai peruuttamisesta.

13 b §

Tietojen luovuttaminen digitaalisen palvelun avulla yksityiselle

Katseluyhteyden avulla tai muuten sähköisesti toistuvasti tapahtuvan tietojen luovuttamisen edellytyksenä on, että tietojen luovuttamisen yhteydessä selvitetään tietojen käyttötarkoitus ja että palvelussa tunnistetaan automaattisesti poikkeava tietojen luovuttaminen.

13 d §

Ympäristötiedon luovuttaminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 13 §:n 2 momentissa ja 16 §:n 3 ja 4 momentissa sekä tämän lain 13, 13 a ja 13 b §:ssä säädetään, metsätietojärjestelmän julkisia ympäristötietoja saa luovuttaa ilman, että

saa luovuttaa ilman, että tiedon pyytäjä perustelee pyyntöään. Ympäristötiedoilla tarkoitetaan:

1) metsiä sekä muuta ympäristöä ja sen osa-alueita koskevia tietoja sekä tietoja tekijöistä, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa ympäristön osa-alueisiin;

2) suunnitelmia, sopimuksia sekä tietoja hallinnollisista ja muista toimenpiteistä ja toimista, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa metsiin ja muuhun ympäristöön, niiden osa-alueisiin ja tekijöihin;

3) tietoja 2 kohdassa tarkoitettuihin suunnitelmiin, sopimuksiin sekä hallinnollisiin ja muihin toimenpiteisiin ja toimiin liittyvistä kustannushyötyanalyyseistä sekä muista taloudellisista analyyseistä ja oletuksista; sekä

4) tietoja kulttuurikohteiden ja rakennetun ympäristön tilasta siltä osin kuin niihin vaikuttavat ympäristön osa-alueiden tila tai 2 kohdassa tarkoitetut suunnitelmat, sopimukset taikka hallinnolliset ja muut toimenpiteet ja toimet.

Pyydettyjä ympäristötietoja ei saa yksilöidä luonnollisen henkilön nimen, osoitteen, muun yhteystiedon tai henkilötunnuksen perusteella. Ympäristötietoja voidaan julkaista avoimessa verkossa taikka luovuttaa teknisen rajapinnan avulla tai avaamalla niihin katseluyhteys. Ympäristötietoja saa luovuttaa edelleen.

13 f §

Tietojen saaminen Verohallinnolta

Metsäkeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä Verohallinnolta seuraavat julkisten hallintotehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot:

1) kuolinpesän asianhoitajan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot;

2) maanomistajan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä tieto maanomistajan harjoittaman toiminnan oikeudellisesta muodosta;

3) kiinteistön hallintaoikeuden haltijan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä tieto hallintaoikeuden haltijan harjoittaman toiminnan oikeudellisesta muodosta;

4) kiinteistön yhteisomistajien muodostaman verotusyhtymän yritys- ja yhteisötunnus; sekä

5) puolisoiden yhdessä harjoittamaan metsätalouteen kuuluvan kiinteistön osalta puolisoiden yhteinen yritys- ja yhteisötunnus. Metsäkeskuksella on oikeus saada edellä mainitut tiedot maksutta. *Tiedot voidaan luovuttaa metsäkeskukselle teknisen rajapinnan avulla tai muutoin sähköisesti.*

tiedon pyytäjä perustelee pyyntöään. Ympäristötiedoilla tarkoitetaan:

1) metsiä sekä muuta ympäristöä ja sen osa-alueita koskevia tietoja sekä tietoja tekijöistä, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa ympäristön osa-alueisiin;

2) suunnitelmia, sopimuksia sekä tietoja hallinnollisista ja muista toimenpiteistä ja toimista, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa metsiin ja muuhun ympäristöön, niiden osa-alueisiin ja tekijöihin;

3) tietoja 2 kohdassa tarkoitettuihin suunnitelmiin, sopimuksiin sekä hallinnollisiin ja muihin toimenpiteisiin ja toimiin liittyvistä kustannushyötyanalyyseistä sekä muista taloudellisista analyyseistä ja oletuksista; sekä

4) tietoja kulttuurikohteiden ja rakennetun ympäristön tilasta siltä osin kuin niihin vaikuttavat ympäristön osa-alueiden tila tai 2 kohdassa tarkoitetut suunnitelmat, sopimukset taikka hallinnolliset ja muut toimenpiteet ja toimet.

Pyydettyjä ympäristötietoja ei saa yksilöidä luonnollisen henkilön nimen, osoitteen, muun yhteystiedon tai henkilötunnuksen perusteella. Ympäristötietoja voidaan julkaista *yleisessä tietoverkossa*. Ympäristötietoja saa luovuttaa edelleen.

13 e §

Tietojen saaminen Verohallinnolta

Metsäkeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä Verohallinnolta seuraavat julkisten hallintotehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot:

1) kuolinpesän asianhoitajan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot;

2) maanomistajan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä tieto maanomistajan harjoittaman toiminnan oikeudellisesta muodosta;

3) kiinteistön hallintaoikeuden haltijan nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus sekä tieto hallintaoikeuden haltijan harjoittaman toiminnan oikeudellisesta muodosta;

4) kiinteistön yhteisomistajien muodostaman verotusyhtymän yritys- ja yhteisötunnus; sekä

5) puolisoiden yhdessä harjoittamaan metsätalouteen kuuluvan kiinteistön osalta puolisoiden yhteinen yritys- ja yhteisötunnus.

Metsäkeskuksella on oikeus saada edellä mainitut tiedot maksutta

Luovutuksensaajan informointi

Luovutettaessa ympäristötietoja 13 e §:n nojalla luovutuksensaajaa tulee informoida siitä, että henkilötietojen suojaa koskevat säännökset tulevat sovellettaviksi, jos ympäristötietoja yhdistetään luonnollisia henkilöitä koskeviin tietoihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain 9 §:n 2 momenttia sovelletaan vasta kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta. Sitä ennen metsäkeskuksen on huolehdittava siitä, että rekisteröity voi saada tiedon oikeudesta kieltää yhteystietojensa luovutus mainitussa momentissa mainittuihin tarkoituksiin.

5.

Laki**metsästyslain 38 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* metsästyslain (615/1993) 38 b §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 504/2017 ja 100/2019, seuraavasti:

38 b §

Saalisrekisteri

Suomen riistakeskus pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla saalisrekisteriä, jota käytetään riistakantojen seurantaan ja käytön suunnitteluun, metsästyksen valvontaan sekä tilastojen laatimiseen.

Saalisrekisteriin merkitään tässä laissa tarkoitettujen saalisilmoitusten perusteella:

- 1) metsästäjän nimi;
- 2) metsästäjännumero;
- 3) tiedot pyydystetystä eläimestä;
- 4) pyydystämistä koskeva aika ja paikka.

Tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä henkilötietojen käsittelystä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (*yleinen tietosuojasetus*)

Luovutuksensaajan informointi

Luovutettaessa ympäristötietoja 13 e §:n nojalla luovutuksensaajaa tulee informoida siitä, että henkilötietojen suojaa koskevat säännökset tulevat sovellettaviksi, jos ympäristötietoja yhdistetään luonnollisia henkilöitä koskeviin tietoihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain 9 §:n 2 momenttia sovelletaan vasta kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta. Sitä ennen metsäkeskuksen on huolehdittava siitä, että rekisteröity voi saada tiedon oikeudesta kieltää yhteystietojensa luovutus mainitussa momentissa mainittuihin tarkoituksiin.

Metsäkeskuksen on saatettava teknistä käyttöyhteyttä koskeva tietojenluovutukset tämän lain mukaiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä.

5.

Laki**metsästyslain 38 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* metsästyslain (615/1993) 38 b §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 504/2017 ja 100/2019, seuraavasti:

[38 b §: kuten lakiehdotuksessa]

Lakiehdotus

annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 ja tietosuojalaissa (1050/2018). Henkilötietojen käsittelyyn ei kuitenkaan sovelleta, mitä mainitun asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään. Rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa *tarpeelliset 2 momentissa luetellut saalisrekisterin tiedot* riistakantojen seurantaa ja käytön suunnittelua sekä metsästyksen valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle, riistanhoitoyhdistyksille, Luonnonvarakeskukselle, Metsähallitukselle, metsästyksen valvonnasta vastaaville viranomaisille sekä riistahallintolain (158/2011) 23 §:ssä tarkoitettulle metsästyksenvalvojalle.

Saalisrekisterin sisältämät henkilötiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana henkilö on antanut viimeisen saalisilmoituksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Muokattu uusi ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Suomen riistakeskuksen on saatettava teknistä käyttöyhteyttä koskevat tietojenluovutukset julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) mukaiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä.

Lakiehdotus

6.

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 7 c §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 967/2017 ja 99/2019, seuraavasti:

7 c §

Rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisterin ne tiedot, jotka ovat *välttämättömiä*:

- 1) metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle tässä laissa tarkoitettujen vakuutusasioiden hoitamista varten;
- 2) maa- ja metsätalousministeriölle riistakantojen käytön suunnittelua varten;
- 3) riistanhoitoyhdistyksille riistakantojen käytön suunnittelua ja riistanhoitomaksujen seurantaa

Muokattu uusi ehdotus

6.

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 7 c §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 967/2017 ja 99/2019, seuraavasti:

[7 c §: kuten lakiehdotuksessa]

sekä metsästäjien koulutuksen suunnittelua ja neuvontaa varten;

4) metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille tahoille ja riistanhoitoyhdistyksille metsästyksen valvontaa varten;

5) poliisille ja Metsähallitukselle lupaharkintaa varten; sekä

6) Luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

Rekisterinpitäjä voi salassapitosäännösten estämättä kohtuullista maksua vastaan luovuttaa metsästäjärekisteriin merkittyjen henkilöiden nimi- ja osoitetietoja myös metsästysalan suoramarkkinointiin, jos rekisteröity on antanut tähän suostumuksensa.

Rekisterissä olevien tietojen käsittelystä säädetään muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, tämän lain 7 a §:n 3 momentissa mainitussa asetuksessa ja tietosuojalaissa. Henkilötietojen käsittelyyn ei kuitenkaan sovelleta, mitä tämän lain 7 a §:n 3 momentissa mainitun asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Suomen riistakeskuksen on saatettava teknistä käyttöyhteyttä koskevat tietojenluovutukset julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) mukaiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä.
